

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

S.73T

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2005

OIDEACHAS REILIGIÚNACH – GNÁTHLEIBHÉAL

Líon Iomlán Marcanna: 400
DÉARDAOIN, 16 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 GO 4.00

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

1. Scríobh d'UIMHIR SCRÚDAITHE sa bhosca seo:

2. SCRÍOBH NA FREAGRAÍ UILE SA LEABHAR FREAGRAÍ SEO.

3. NÍ MÓR DUIT NA 4 ROINN SA PHÁIPÉAR SEO A FHREAGAIRT.

Don fheitheoir amháin

<i>Stampa an Ionaid</i>

Don Scrúdaitheoir amháin

Ceist	Marc
ROINN 1	
ROINN 2	
ROINN 3	
ROINN 4 Ceist 1	
ROINN 4 Ceist 2	
ROINN 4 Ceist 3	
ROINN 4 Ceist 4	
ROINN 4 Ceist 5	
ROINN 4 Ceist 6	
Marc don Pháipéar	
Bónas ar fhreagairt trí Ghaeilge	
Iomlán	
Marc don Dialann	
Olliomlán	
Grád	

1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh	
2. Suim iomlán na gceisteanna uile a dícheadaíodh	
3. Marc iomlán bronnta (1 lúide 2)	
Nóta: Bíodh an marc i sraith 3 thuas cothrom leis an marc sa bhosca “Marc don Pháipéar” thall.	

BÁ CHÓIR TUAIRIM IS 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT **DEICH** GCINN DEN FICHE CEIST SEO A FHREAGAIRT.

SNA CEISTEANNA INA n-IARRTAR ORT TIC ✓ A CHUR SA BHOSCA CUÍ, NÁ CUIR TIC ACH I MBOSCA **AMHÁIN**.

(Tá 8 marc ar gach ceist)

1. Ba é Abraham duine de bhunaitheoirí/chéad leanúnaithe an Ghiúdachais (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

2. Slí amháin ina bhféadtar creideamh reiligiúnach a chur in iúl ná _____

_____

3. Ba iad na ceannairí reiligiúnacha sna sionagóga sa Phalaistín le linn Íosa ná –
(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Eiséinigh Fairisínigh Rómhánaigh Díograiseoirí

4. Is í an fhís mhorálta a bhíonn ag duine ná a t(h)uairim faoi cad a bhíonn ceart nó éagórach.
(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

5. Foinse stairiúil eolais faoi Íosa ó Nasair is ea – (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Tacitus Thaddaeus Tomás Tobiah

6. Ráiteas faoi chreideamh reiligiúnach is ea cré. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

7. Is sampla amháin de shacraimint Chríostaí é an Cóineartú.

Ainmnigh sacraimint Chríostaí eile _____

8. Ba cheannaire reiligiúnach é Mahamad do leanúnaithe tosaigh na Críostaíochta – (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

9. Sampla de chód morálta is ea rialacha scoile.

Ainmnigh cód morálta eile _____

10. Glaodh an Sainheidrín ar an gcúirt reiligiúnach dlí sa Phalaistín le linn Íosa. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

11. Léigh liosta na bpaidreacha agus liosta na reiligiún domhanda anseo thíos. Meaitseáladh paidir amháin leis an reiligiún a mbaineann sí leis mar shampla duit. Meaitseáil ceann **amháin** eile.

Paidreacha	Reiligiún	Sampla:	Ár nAthair	An Chríostaíocht
Ár nAthair An Shahadah An Shema An Paritta An Rig Veda	An Búdachas An Chríostaíocht An Giúdachas An Hiondúchas An tIoslamachas	Freagra:		

12. Tá scéalta sna soiscéil faoi bhunaitheoir an Bhúdachais. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

13. Is sampla é *Parabal an tSíoladóra* de scéal a d'inis Íosa faoi ríocht Dé.

Ainmnigh parabal eile a d'inis Íosa faoi ríocht Dé. _____

14. I roinnt traidisiún reiligiúnacha féachtar ar na bpeaca mar rud a dhéanann damáiste don ghaol a bhíonn ag duine le Dia. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

15. Ba dhuine de aspail Chríost é Cáiafas. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

16. Cabhraíonn an coinsias le daoine chun _____

17. Tugann an Daonnachas freagraí neamh-reiligiúnacha ar cheistanna faoi bhrí na beatha. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

18. Baineann an Menorah leis an Hiondúchas. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

19. Is sampla amháin é an Eaglais Phreispitéireach de shainaicme Chríostaí in Éirinn.

Ainmnigh sainaicme Chríostaí eile in Éirinn. _____

20. Ciallaíonn an focal *soiscéalaí* duine a thugann dea-scéal. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor Bréagach

BA CHÓIR DUIT THART AR 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

ROGHNAIGH TRÍ CINN DE NA GRIANGHRAIF SEO A LEANAS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA ATÁ LE GACH CEANN DÍOBH.

(Tá 20 marc ar gach ceist)

Ceist 1. Seo grianghraf den Ardeaspag Diarmuid Martin agus é ag cur Bono, ón bpop-ghrúpa U2, in aithne don Phápa Eoin Pól 11.

Sunday Independent

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf a thaispeánann gur ceannaire reiligiúnach i bpobal creidimh é an tArdeaspag Diarmuid Martin.

(6 mharc)

B. Dhá theideal a thugtar do cheannairí reiligiúnacha is ea “Ardeaspag” agus “Pápa”. Luaigh teideal **amháin** eile a thugtar do cheannaire pobal creidimh a ndearna tú staidéar air.

(6 mharc)

C. Déan cur síos ar an obair a dhéanann ceannaire reiligiúnach i bpobal creidimh a ndearna tú staidéar air.

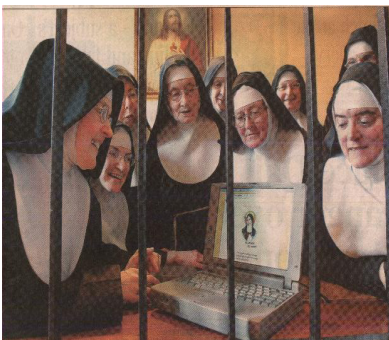

(8 marc)

Ceist 2. Seo grianghraf d’ord reiligiúnach foriata agus iad ag lainseáil a suíomh gréasáin.

The Irish Times

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf a thaispeánann go bhfuil cumarsáid tábhachtach don phobal creidimh seo.

(6 mharc)

B. Cén fáth a bhfuil cumarsáid tábhachtach do phobal creidimh?

(8 marc)

C. Seachas suíomh gréasáin a lainseáil, déan cur síos ar shlí **amháin** eile a bhféadann pobal creidimh cumarsáid a spreagadh.

(6 mharc)

Ceist 3. Seo grianghraf d'éadaí a chaitear le linn searmanas reiligiúnach.

Irish Independent

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf seo a thugann le tuiscint go bhfuil na héadaí seo le caitheamh le linn searmanas reiligiúnach.

(6 mharc)

B. Ainmnigh deasghnáth reiligiúnach **amháin** a tharlaíonn le linn searmanais reiligiúnaigh.

(6 mharc)

C. Tabhair cúis **amháin** a n-úsáideann daoine deasghnátha reiligiúnacha chun a gcreideamh a chur in iúl.

(8 marc)

Ceist 4. Seo grianghraf den mhainistir i gCluain Mhic Nóis, Co. Uíbh Fhailí.

www.asahi-net.or.jp

A. Luaigh **rud amháin** sa ghrianghraf seo a thaispeánann gur áit í Cluain Mhic Nóis atá tábhachtach ó thaobh reiligiúin.

(6 mharc)

B. Ainmnigh áit **amháin** eile atá tábhachtach ó thaobh reiligiúin.

(6 mharc)

C. Tabhair cúis **amháin** a bhfuil tábhacht reiligiúnach do dhaoine san áit atá ainmnithe thuas agat. _____

(8 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

Anseo thíos tá agallamh a thug ball oird reiligiúnaigh atá le 20 bliain anuas ag obair le leanaí agus daoine fásta, a bhfuil míchumais olca orthu nó atá ag fáil bháis.

LÉIGH AN tAGALLAMH GO CÚRAMACH AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA GO LÉIR A LEANANN É.

PHIL – CARA DÓIBH SIN ATÁ AG FÁIL BHÁIS

Agallóir: Go raibh maith agat, Phil, as ucht am a thógáil saor ó do chuid oibre le lucht an mhíchumais agus lucht an bháis chun an t-agallamh seo a dhéanamh.

Phil: Ní haon trioblóid é.

Agallóir: Phil, bhunaigh tú a lán áras chun aire a thabhairt do leanaí agus do dhaoine fásta a bhí go dona tinn.

Cad a spreag tú chun é seo a dhéanamh?

Phil: Uair amháin, d’airigh mé scéal faoi bheirt a bhí ag siúl cois trá a bhí clúdaithe le crosóga mara.

Piocann duine amháin acu crosóg mhara suas chun é a chaitheamh ar ais san fharraige. Deir an duine eile:

“Cén fáth a mbacann tú? Ní dhéanfaidh sé difríocht; chomh luath agus a éiríonn an ghrian beidh siad go léir bácáilte tirim agus gheobhaidh siad bás ar aon chuma.” Féachann an duine síos ar an gcrosóg mhara agus deir sé: “Déanfaidh sé difríocht don cheann seo.” Cosúil leis an duine sa scéal seo mhothaigh mé gloach chun sólas agus aire a thabhairt dóibh sin atá breoite agus atá ag fáil bháis.

Agallóir: Cén fáth a ndeachaigh tú isteach san ord reiligiúnach?

Phil: Bhí an reiligiún tábhachtach dom i mo shaol i gcónaí. Rinne mo sheanathair obair don Eaglais áitiúil. Tar éis scoile rinne mé traenáil agus d’oibrigh mé mar bhanaltra. Lá amháin thug othar cuireadh dom chuig seirbhís ina Eaglais. San áit sin chuir mé aithne ar thriúr ball den ord agus bhí siad go han-deas liom. Ach níos déanaí ar oilithreach rith sé liom go tobann go raibh mé chun dul isteach san ord. Is cuimhin liom a bheith i mo shuí in eaglais agus bhí na frasa deor ag sileadh síos mo aghaidh. Níl a fhios agam an deora bróin nó deora áthais a bhí iontu. Ach bhí a fhios agam ansin gur theastaigh uaim a bheith i mo bhall den ord reiligiúnach.

Agallóir: Conas a chuaigh an scéala i bhfeidhm ar do theaghlach nuair a dúirt tú leo go raibh tú chun dul isteach san ord?

Phil: Níor thaitin sé le mo mháthair. Cheap sí go mbeadh mo shaol á chur amú agam. Dá bhrí sin, ní raibh aon teagmháil agam le mo theaghlach ar feadh roinnt blianta. Pé scéal é, nuair a d’oscail mé an t-áras a thairg aire speisialta do leanaí a bhí ag fáil bháis, d’fhéadfadh mo mháthair luach an ruda a bhí á dhéanamh agam a fheiceáil.

Agallóir: An bhfuil tú sásta go ndearna tú an cinneadh ceart nuair a rinneadh ball den ord díot?

Phil: Is obair dhian é ach bíonn spórt iontach ann freisin. Tá mo chuid oibre le leanaí breoite tar éis raon mo thuisceana a leathnú i slite nach raibh mé ag súil leo riamh. Mhúin sé dom an méid seo: nuair a bhíonn tú ag tabhairt aire do dhaoine bíonn tú ag siúl ar thalamh naofa.

(Foinse: Athchóirithe ó The Sunday Times)

1. Cad is brí le gairm chrábhaidh?

---

2. Imlínigh slí **amháin** a bhfuil scéal Phil ina shampla de ghairm chrábhaidh. (8 marc)

---

3. Ón léamh atá déanta agat ar an alt seo, déan cur síos ar **dhá** rud a bhí tábhachtach i ndúthracht reiligiúnach Phil. (12 mharc)

i.

---

ii.

---

4. Dúirt Phil “nuair a bhíonn tú ag tabhairt aire do dhaoine bíonn tú ag siúl ar thalamh naofa.” Imlínigh i d’fhocail féin cad atá i gceist ag Phil leis an ráiteas seo. (20 marc)

(20 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 60 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

FREAGAIR CÚIG CINN DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS.

(Tá 40 marc ar gach ceist)

Ceist 1. POBAIL CHREIDIMH

Irish Independent

Baineann an grianghraf seo le halt i nuachtán faoin tslí ina bhfuil sainaicmí éagsúla Críostaí i gCathair na Mart, Co. Mhaigh Eo, ag úsáid an fhoirgnimh eaglasta chéanna do sheirbhísí reiligiúnacha.

- A. Mínigh conas gur sampla maith de shaol pobail é a bheith ag roinnt an fhoirgnimh eaglasta chéanna mar atá ráite thuas.

(10 marc)

- B. a. Cad is éacúiméineachas ann?

(8 marc)

- b. Cén tslí a bhfuil sé ina shampla maith éacúiméineachais a bheith ag roinnt an fhoirgnimh eaglasta chéanna mar atá ráite thuas.

(10 marc)

C. Imlínigh sampla **amháin** eile den éacúiméineachas.

(12 mharc)

Ceist 2. AN CHRÍOSTAÍOCHT

A. Imlínigh míorúilt **amháin** a rinne Íosa.

(12 mharc)

B. Luaigh cad a theagasc Íosa faoi ríocht Dé sa mhíorúilt a roghnaigh tú thuas nó i míorúilt amháin eile a rinne Íosa.

(14 mharc)

C. Déan cur síos ar shlí **amháin** a raibh tionchar ag teagasc Íosa faoi ríocht Dé ar an saghas saoil a bhí ag na chéad phobail Chríostaí.

(14 mharc)

Ceist 3. MÓR-REILIGIÚIN AN DOMHAIN

Roghnaigh ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas a ndearna tú staidéar air.
(Cuir tic ✓ i mbosca **amháin**)

An Búdachas An Giúdachas An Hiondúchas An tIoslamachas

A. Ainmnigh bunaitheoir/lucht leanúna tosaigh an reiligiúin dhomhanda a bhfuil tic curtha agat leis thuas.

_____
(8 marc)

B. a. Luaigh creideamh a bhí á theagasc, ag bunaitheoir/lucht leanúna tosaigh an reiligiúin dhomhanda atá ticeáilte thuas, faoin tslí ar chóir do dhaoine a saol a chaitheamh.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

(10 marc)

b. Maidir leis an gcreideamh atá luaite agat thuas, mínigh cén fáth ar mheall sé daoine chuig an reiligiún domhanda seo nuair a thosaigh sé.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

(12 mharc)

- C. Imlínigh conas a bhíonn tionchar ag creideamh **amháin**, a bhí ag bunaitheoir/lucht leanúna tosaigh an reiligiúin dhomhanda atá ticeáilte thuas, ar an saghas saoil a bhíonn ag lucht leanúna an lae inniu.

(10 marc)

Ceist 4. CEIST AN CHREIDIMH

- A. Tagraíonn na reiligiúin dhomhanda do Dhia le hainmneacha éagsúla. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na hainmneacha atá sa liosta thíos:

Allah

Brahman

Íosa

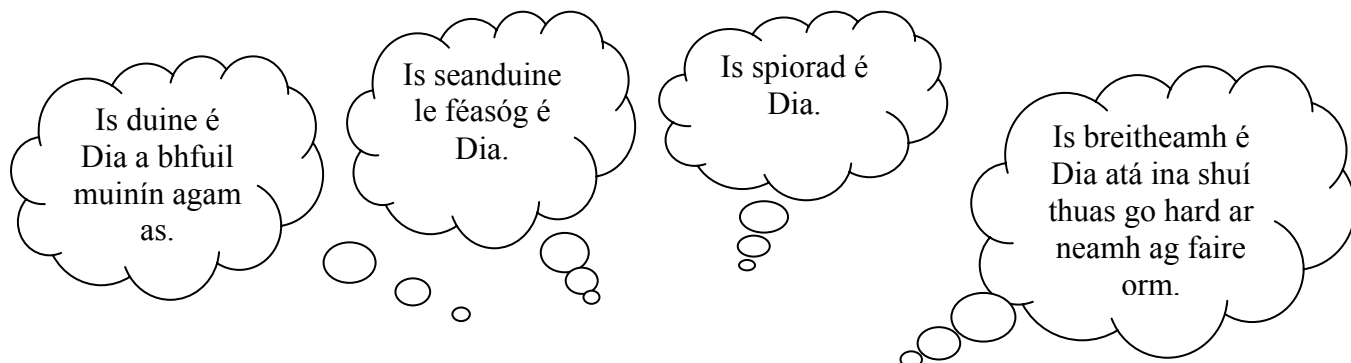
Yahweh/YHWH

Cé acu reiligiún domhanda a mbaineann an t-ainm atá ticeáilte agat leis?

Reiligiún domhanda _____

(8 marc)

- B.

- a. Déan cur síos ar íomhá Dé i reiligiún domhanda a ndearna tú staidéar air.

Reiligiún domhanda _____

Íomhá Dé _____

Ceist 5. CEILIÚRADH AN CHREIDIMH

A. Bíonn ionaid adhartha éagsúla ag na reiligiúin dhomhanda. Cuir tic ✓ le ceann **amháin** de na hionaid adhartha seo a leanas agus ainmnigh an reiligiún domhanda a mbaineann sé leis.

Eaglais Mosc Scrín Sionagóg Teampall

Reiligiún Domhanda _____ (8 marc)

B. a. Ainmnigh siombail reiligiúnach **amháin** ar féidir í a fheiceáil san ionad adhartha atá ticeáilte agat thuas.

_____ (8 marc)

b. Mínigh an bhrí atá leis an tsiombail reiligiúnach seo.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(12 marc)

C. Déan cur síos ar shearmanas reiligiúnach a gcrúinníonn daoine le chéile dó san ionad adhartha atá ticeáilte agat thuas.

_____

_____

_____

(12 mharc)

Ceist 6. AN DÚSHLÁN MORÁLTA

A. a. Tarlaíonn ceisteanna morálta i suímh ina mbíonn ar dhaoine teacht ar chinneadh faoin rud is cóir a dhéanamh. Cuir tic ✓ sa bhosca a thaispeánann an cheist mhorálta a tharlaíonn i ngach suíomh thíos. Tá an chéad suíomh meaitseáilte le ceist mhorálta mar shampla duit.

Suíomh 1.	Suíomh 2.	Suíomh 3.
<i>Tá beirt chairde leat ag achrann agus níl said ag caint le chéile. Faigheann tú ticéid do cheolchoirm agus tugann tú an bheirt acu chuige. Déanann said dearmad ar an achrann go luath agus baineann said taitneamh as an gceolchoirm le chéile.</i>	<i>Feiceann tú duine ó do rang ag tógáil mála scoile miocléinn eile gan chead. Cuireann an mac léinn ar tógadh a mhála ceist ort an bhfuil aon eolas agat faoin mála atá in easnamh. Caithfidh tú socrú faoi cad a déarfaidh tú.</i>	<i>Tá turas ranga go dtí an phictiúrlann á eagrú agat. Baineann comrádaí ranga leat údáid as cathaoir rothaí. Faigheann tú amach go gcosnóidh sé níos mó an bus le slí isteach do chathaoireacha rothaí a fháil. Caithfidh tú socrú an rachaidh tú ar aghaidh gan an comrádaí ranga seo nó breis airgid a chur le chéile chun nach bhfágfar aon duine amach.</i>
Is í an cheist mhorálta sa suíomh seo ná- (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)	Is í an cheist mhorálta sa suíomh seo ná- (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)	Is í an cheist mhorálta sa suíomh seo ná- (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)
An fhírinne ☐	An fhírinne ☐	An fhírinne ☐
An ceartas ☐	An ceartas ☐	An ceartas ☐
An tÚdarás ☐	An tÚdarás ☐	An tÚdarás ☐
An tAthmhuintearas ☒	An tAthmhuintearas ☐	An tAthmhuintearas ☐

(8 marc)

- b. Mínigh conas a tharlaíonn ceann **amháin** de na ceisteanna morálta atá ticeáilte thuas sa suíomh a bhfuil sé meaitseáilte leis.

(10 marc)

- B.** Imlínigh conas a shocródh duine atá aibí go morálta cad atá ceart nó mícheart i gceann **amháin** ar bith de na suímh a bhfuil cur síos déanta orthu thuas.

(12 mharc)

- C.** Mínigh conas a bheadh tionchar ag creidimh reiligiúnacha dhuine ar a t(h)uairim faoi cad atá ceart agus mícheart i gceann **amháin** ar bith de na suímh a bhfuil cur síos déanta orthu thuas.

(10 marc)